

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **J. H.,** zastoupený Mgr. Václavem Voříškem, advokátem se sídlem Ledčická 649/15, Praha 8, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje,** se sídlem Komenského nám. 125, Pardubice, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 11. 2016, č. j. 77508/2016/ODSH/8, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice ze dne 30. 5. 2018, č. j. 52 A 49/2017 – 61,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice ze dne 30. 5. 2018, č. j. 52 A 49/2017 – 61, rozhodnutí Krajský úřad Pardubického kraje ze dne 8. 11. 2016, č. j. 77508/2016/ODSH/8, a rozhodnutí Magistrátu města Pardubice ze dne 31. 8. 2016, č. j. OSA/P-828/16-D/48, **se zrušují** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen** nahradit žalobci k rukám advokáta Mgr. Václava Voříška náklady řízení o žalobě ve výši 11.228 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

III. Žalovaný **je povinen** nahradit žalobci k rukám advokáta Mgr. Václava Voříška náklady řízení o kasační stížnosti ve výši 9.114 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 8. 11. 2016, č. j. 77508/2016/ODSH/8 (dále jen „napadené rozhodnutí“), bylo zamítnuto odvolání a potvrzeno rozhodnutí Magistrátu města Pardubic (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 31. 8. 2016, č. j. OSA/P-828/16-D/48, jímž byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku podle zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (dále jen „zákon o silničním provozu“) tím, že dne 8. 6. 2016 v době okolo 16:06 hodin, jako řidič motorového vozidla tov. zn. VW Passat, RZ X (dále jen „vozidlo“) *„jel na pozemní komunikaci č. III/2982 na ulici Na Okrajích v obci Spojil rychlostí 40 km/h (po odečtení tolerance), čímž překročil v tomto místě nejvyšší dovolenou rychlost 30 km/h upravenou dopravním značením B20a (Nejvyšší dovolená rychlost) o 10 km/h, tedy v provozu na pozemních komunikacích při řízení vozidla překročil nejvyšší dovolenou rychlost stanovenou dopravní značkou B20a (Nejvyšší dovolená rychlost) v obci o méně než 20 km/h, čímž v nedbalosti spáchal přestupek podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 4 zákona o provozu na pozemních komunikacích.*“ Za spáchání tohoto přestupku byla žalobci uložena pokuta ve výši 1.500 Kč.

[2] Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce u Krajského soudu v Hradci Králové, pobočky v Pardubicích (dále jen „krajský soud“) žalobu, jíž se domáhal zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Krajský soud v záhlaví označeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“) shledal žalobu nedůvodnou a zamítl ji.

II. Kasační stížnost žalobce a vyjádření žalovaného

[3] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení. Ve vztahu k výroku správního orgánu prvního stupně stěžovatel v kasační stížnosti předně namítá jeho neurčitost co do vymezení místa protiprávního jednání, které bylo označeno pouze jako „ulice Na Okrajích v obci Spojil“. Omezení nejvyšší dovolené rychlosti dopravní značkou B20a na 30 km/h přitom v obci Spojil neplatí v celé ulici Na Okrajích. Stěžovatel k takto vymezenému místu namítá, je nutno přesně vymezit, ve které části ulice k protiprávnímu jednání došlo, aby bylo přezkoumatelné, zda se vskutku jednalo o část ulice, kde platí tvrzená výjimka z obecného právního pravidla stanovená dopravní značkou B20a v podobě nejvyšší dovolené rychlosti na 30 km/h , nebo naopak o část ulice, ve které platí obecné právní pravidlo maximální rychlosti 50 km/h.

[4] Stěžovatel rozporuje hodnocení této otázky provedené krajským soudem. Z výroku rozhodnutí správního orgánu prvního stupně totiž musí být přezkoumatelné, zda je jednání opravdu protiprávní, a zda jednání tak, jak je ve výroku popsáno, naplňuje znaky zvolené skutkové podstaty. Stěžovatel má za to, že pokud se v určité ulici nacházejí úseky, kde dané jednání je protiprávní, a jiné úseky, ve kterých protiprávní není, pak je nutné místo ve výroku vymezit (alespoň) s takovou přesností, aby bylo zřejmé, ve kterém z těchto úseků mělo k posuzovanému jednání dojít, a to bez ohledu na jeho procesní pasivitu. To však z výroku správního orgánu prvního stupně seznat nelze.

[5] Stěžovatel přitom odkazuje na přiléhavé hodnocení právní otázky nezaměnitelnosti popisu skutku v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne

11. 9. 2015, č. j. 2 As 111/2015 – 42, podle něhož: „*V dané věci se jedná o správní trestání, a tudíž je třeba, aby skutek, pro který je se stěžovatelem vedeno správní řízení o správním deliktu, byl řádně označen, a to nejen časem, ale i přesným místem jeho spáchání. Důvod takového požadavku je zřejmý – z popisu skutku musí být patrné všechny skutkové okolnosti jednání potenciálního delikventa, které jsou rozhodné pro úsudek, zda byly naplněny všechny znaky skutkové podstaty správního deliktu, kvůli němuž je řízení vedeno. (...) Z výroku správního rozhodnutí ve věci správního deliktu spočívajícího ve stání motorového vozidla bez zaplaceného parkovacího poplatku [§ 4 písm. c) ve spojení s § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích] musí být patrné, že vozidlo stálo vskutku v místě, kde je zaplacení daného poplatku uloženo dopravní značkou. Zásadně proto nestačí uvedení ulice, v níž vozidlo takto mělo parkovat, jsou-li v dotyčné ulici jak placená místa k parkování, tak místa neplacená.*“

[6] Stěžovatel dále namítal, že rychlost měřila obecní policie zřízena jinou obcí, než na jejímž území bylo měřeno. V takovém případě by bylo nutné, aby existovala veřejnoprávní smlouva mezi obcí, zřizující obecní policii, a obcí, na jejímž území je měřeno. Zároveň je nutné, aby obecní policie měřila rychlost výhradně na místech určených policií, což též nebylo prokázáno. Nebylo přitom na stěžovateli, aby dokazoval negativní skutečnost, naopak správní orgán prvního stupně neprovedl dostatečné dokazování. Stěžovatel zastává názor, že je dán důvod kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), neboť krajský soud nesprávně posoudil otázku legality provedeného měření a legality získaných důkazů.

[7] Podle stěžovatele bylo měření rychloměrem provedeno nesprávně, a nelze jej tudíž užít jako podklad pro správní trestání, když se záměrný kříž nacházel z části mimo měřené vozidlo. Stěžovatel navrhl provést k důkazu vyjádření Českého metrologického institutu (dále jen „ČMI“) ze dne 27. 11. 2015, jako příslušné certifikační autority dle zákona o metrologii, ze kterého se podává, že v takovém případě je měření vadné, a nelze je užít jako podklad pro ukládání sankce. Oproti názoru krajského soudu stěžovatel namítá, že se toto vyjádření vztahuje na „*každé měření laserovým rychloměrem*“, tedy i na měření nyní posuzované. Jiné stanovisko ČMI, na které v napadeném rozsudku odkazuje krajský soud, není součástí spisu, a tedy se s ním stěžovatel nemohl seznámit, ani se k němu vyjádřit. Stěžovatel namítá, že již v žalobě tvrdil, že záměrný kříž laserového rychloměru neležel na vozidle celý, tj. ležel na vozidle jen z části, což je *prima facie* viditelné na snímku z měření, který stěžovatel předložil i v žalobě. Tato skutečnost je přitom jediná relevantní k posouzení, zda dané měření lze použít při projednání přestupku ve smyslu vyjádření ČMI.

[8] Podle další námitky stěžovatele krajský soud aproboval napadené rozhodnutí, jehož skutkový stav nebyl dostatečně zjištěn ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Stěžovatel poukázal na jiné varianty skutkového děje, tj. na variantu, že v místě měření neplatila výjimka z obecného právního pravidla, spočívající v omezení nejvyšší dovolené rychlosti na 30 km/h.

[9] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že považuje výrok rozhodnutí správního orgánu prvního stupně za dostatečně jasný, určitý a přesný tak, že nemůže dojít k zaměnění se skutkem jiným. Žalovaný dále ke svému vyjádření připojil

stanovisko územního odboru Policie ČR Pardubice ze dne 20. 1. 2016, podle něhož byl daný úsek v obci Spojil v ulici Na Okrajích, kde je omezena nejvyšší povolená rychlost na 30 km/h, pro rok 2016 schválen k měření rychlosti. Ohledně vlastního měření rychlosti odkazuje žalovaný na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž je přestupek překročení nejvyšší dovolené rychlosti spolehlivě zadokumentován, existuje-li záznam o přestupku z měřicího zařízení, zachycený kalibrovaným silničním rychloměrem a k jeho ovládání byla obsluha proškolena.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti. Konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[11] Nejvyšší správní soud dále přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a s přihlédnutím k vadám, které je povinen zkoumat z úřední povinnosti.

[12] Kasační stížnost je důvodná.

III. A K důvodům zrušení napadeného rozsudku i rozhodnutí správních orgánů

[13] Podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 4 zákona o silničním provozu se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích při řízení vozidla překročí nejvyšší dovolenou rychlost v obci o méně než 20 km/h nebo mimo obec o méně než 30 km/h.

[14] Podle § 4 písm. c) zákona o silničním provozu je při účasti na provozu na pozemních komunikacích každý povinen řídit se světelnými, případně i doprovodnými akustickými signály, dopravními značkami, dopravními zařízeními a zařízeními pro provozní informace.

[15] Podle § 18 odst. 4 zákona o silničním provozu smí v obci jet řidič rychlostí nejvýše 50 km/h, a jde-li o dálnici nebo silnici pro motorová vozidla, nejvýše 80 km/h.

[16] Podle § 18 odst. 6 věty první zákona o silničním provozu lze místní úpravou provozu na pozemních komunikacích podle § 61 odst. 2 nejvyšší dovolenou rychlost podle odstavců 3 a 4 snížit.

[17] Podle § 6 odst. 1 věty první vyhlášky č. 294/2015 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích (dále jen „vyhláška“), se zákazové značky se umísťují u místa, odkud zákaz nebo omezení platí, popřípadě kde končí.

[18] Podle § 6 odst. 2 vyhlášky je provedení, význam, popřípadě užití zákazových značek uvedeno v příloze č. 3 k této vyhlášce.

[19] Podle přílohy 3 „Zákazové značky“ vyhlášky dopravní značka číslo B20a (Nejvyšší dovolená rychlost) zakazuje řidiči překročit rychlost vyjádřenou na značce číslem v kilometrech za hodinu.

[20] Podle § 3 odst. 3 vyhlášky je zákaz, omezení nebo příkaz ukončen nejbližší křižovatkou nebo příslušnou dopravní značkou.

[21] Podle § 2 písm. w) zákona o silničním provozu je pro účely tohoto zákona křižovatka místo, v němž se pozemní komunikace protínají nebo spojují; za křižovatku se nepovažuje vyústění polní nebo lesní cesty nebo jiné účelové pozemní komunikace na jinou pozemní komunikaci.

[22] V kasační stížnosti stěžovatel předně namítá neurčitost vymezení místa protiprávního jednání, které bylo označeno pouze jako „ulice Na Okrajích v obci Spojil“. V nyní projednávané věci jde o správní trestání, a tudíž je třeba, aby skutek, pro který je se stěžovatelem vedeno správní řízení o podezření ze spáchání přestupku, byl řádně označen, a to nejen časem, ale i přesným místem jeho spáchání. Důvod takového požadavku je zřejmý – z popisu skutku musí být patrné všechny skutkové okolnosti jednání pachatele, které jsou rozhodné pro úsudek, zda vůbec byly naplněny všechny znaky skutkové podstaty přestupku, kvůli němuž je řízení vedeno. Při posuzování důvodnosti této kasační námitky vycházel Nejvyšší správní soud z usnesení rozšířeného senátu ze dne 15. 1. 2008, č. j. 2 As 34/2006 – 73, podle něhož: „*Výrok rozhodnutí o jiném správním deliktu musí obsahovat popis skutku uvedením místa, času a způsobu spáchání, popřípadě i uvedením jiných skutečností, jichž je třeba k tomu, aby nemohl být zaměněn s jiným*“.

[23] V případě stěžovatele bylo ve výroku rozhodnutí uvedeno, že ke spáchání přestupku mělo dojít tím, že překročil nejvyšší dovolenou rychlost 30 km/h upravenou dopravním značením B20a (Nejvyšší dovolená rychlost) o 10 km/h. Místo spáchání skutku bylo přitom ve výroku správního orgánu prvního stupně označeno slovy „*na pozemní komunikaci č. III/2982 na ulici Na Okrajích v obci Spojil*“. Správní orgán prvního stupně přitom místo, kde mělo k porušení pravidel silničního provozu ze strany stěžovatele dojít, již dále nespecifikoval.

[24] Nejvyšší správní soud při hodnocení tohoto způsobu popisu místa spáchání skutku považuje za stěžejní, že se na pozemní komunikaci č. III/2982 v obci Spojil na ulici Na Okrajích v době spáchání skutku nalézalo několikero křižovatek, jež by z hlediska právních důsledků samy o sobě vždy ukončovaly každou místní úpravu omezení nejvyšší dovolené rychlosti provedenou dopravním značením zákazovou značkou B20a (Nejvyšší dovolená rychlost), která by byla provedena „*na pozemní komunikaci č. III/2982 na ulici Na Okrajích v obci Spojil*“.

[25] Z výroku rozhodnutí správního orgán prvního stupně není zřejmý takový popis místa spáchání skutku, aby nemohl být zaměněn s jiným skutkem stěžovatele. Není z něj totiž přímo patrné, zda stěžovatel vskutku překročil nejvyšší dovolenou rychlost právě v tom místě (resp. úseku), v němž byla snížena zákazovou značkou B20a (Nejvyšší dovolená rychlost) na 30 km/h.

[26] Z výroku rozhodnutí lze dovodit, že jím míní být označováno to místo, v němž v době spáchání skutku byla nejvyšší dovolená rychlost 30 km/h upravena dopravním značením B20a (Nejvyšší dovolená rychlost). Ani takto určené místo skutku však nezajistí, aby nemohl být zaměněn s jiným. Není totiž vyloučeno, že v místě (resp. úseku) spáchání skutku stěžovatelem mohlo být snížení nejvyšší dovolené rychlosti ukončeno některou z několika křižovatek, jak namítá stěžovatel.

[27] Krajský soud dospěl v napadeném rozsudku k dílčímu závěru, že: „[P]*okud žalobce tvrdí, že z výroku není zřejmé, zda ke změření došlo v místě, kde platil „rychlostní limit" v souvislosti se zmíněnou dopravní značkou B20a, tak se jedná pouze o jeho spekulativní hypotézu, když žalobce ani v podstatě netvrdí, že by v daném místě tento rychlostní limit takto stanoven nebyl.*" Tento závěr krajského soudu sice do značné míry odpovídá stěžovatelově argumentaci, nicméně nevhodně směšuje právní otázku nezaměnitelnosti vymezení skutku ve výroku rozhodnutí správního orgánu prvního stupně s právní otázkou eventuální nepřezkoumatelnosti rozhodnutí pro nedostatek důvodů. Okolnost, že stěžovatel netvrdil nedostatky skutkových důvodů, nezbavuje správní orgány ani správní soudy nutnosti dbát na způsob a podrobnost vymezení skutku v závazné části individuálních správních aktů při správním trestání, skrze něž se naplňuje respektování zásady *ne bis in idem*.

[28] Uvedenou vadu výroku rozhodnutí správního orgánu prvního stupně nelze překonat ani poukazem na ty součásti správního spisu, které obsahují přesné GPS souřadnice umístění měřicího zařízení a určení přesné vzdálenosti vozidla 80,5 m od těchto souřadnic v době měření jeho rychlosti, jelikož tyto okolnosti mohou být významné toliko při vedení správního řízení, v němž dochází k rozhodování o vině a trestu při výkonu správního trestání. I kdyby tedy takové údaje mohly při důkladném zkoumání a porovnání s tehdejší situací na místě samém třeba ohledáním či analýzou dostupných mapových nebo jiných podkladů (např. podkladů pro umístění dopravních značek) vést ke zjištění, kde přesně v rámci ulice Na Okrajích v obci Spojil měl stěžovatel překročit nejvyšší dovolenou rychlost, není možné takováto skutková zjištění obsažená ve správním spise či v odůvodnění správního rozhodnutí zaměňovat s náležitým vymezením skutku obsaženým v jeho výrokové části.

III. B K ostatním důvodům kasační stížnosti

a. Ke správnosti měření rychlosti

[29] Podle stěžovatele bylo měření rychlosti vozidla provedeno nesprávně a nelze jej užít jako podklad pro správní trestání, když se záměrný kříž nacházel z části mimo měřené vozidlo. Tato dílčí námitka stěžovatele se opírá o vyjádření ČMI ze dne 27. 11. 2015, jež krajský soud vyhodnotil jako vyjádření, které se v kontextu pozdějšího vyjádření ČMI ze dne 10. 5. 2016, jež je součástí spisu krajského soudu, k právě projednávané věci nevztahuje a bylo stěžovatelem předloženo účelově.

[30] Předně je třeba poukázat na obsah tvrzení vyjádření ČMI ze dne 27. 11. 2015, jehož zohlednění se stěžovatel domáhal. Podle tohoto vyjádření by okolnost měření, že „*záměrný kříž – místo dopadu měřícího laserového svazku – leží částečně na vozovce*", měla

být brána jako nedodržení postupu obsluhy lidarového rychloměru, uvedeného v manuálu výrobce. Z tohoto vyjádření se však již nepodává, ke kterému konkrétnímu rychloměru, resp. typu rychloměru, se takovéto vyjádření ČMI vztahuje. Oproti tomu z uživatelského manuálu pro obsluhu silničního rychloměru, jenž byl užit ke změření rychlosti vozidla stěžovatele a jenž je součástí spisu správního orgánu prvního stupně, se na str. 19 podává, že „záměrný kříž" označuje toliko polohu „záměrného bodu", kterou však lze zobrazit i „paprskem". Na straně 29 uživatelského manuálu se pak v části Postup měření v bodech 3 a 4 uvádí, že na měřené vozidlo má být zaměřen „červený bod" a dále, že červený bod by měl být na vozidle během držení stisknuté spouště a sledování měřeného vozidla. Již přinejmenším z této terminologické odlišnosti vyjádření ČMI ze dne 27. 11. 2015 a uživatelského manuálu použitého rychloměru vyplývá nemožnost jeho mechanické aplikace na právě projednávaný případ, byť se v obou případech jedná o měření rychlosti laserovým rychloměrem.

[31] K dalším kasačním námitkám týkajícím se správnosti provedeného měření je třeba odkázat na další obsah na straně 29 uživatelského manuálu, který je součástí spisu správního orgánu prvního stupně, a kde zaznívá: „*Až 5s se přístroj snaží změřit vozidlo. Naměřená hodnota se objeví ihned po změření. Pokud není vozidlo změřeno, objeví se chybové hlášení po 5 s nebo dříve, což znamená, že se objevila jiná chyba při měření. Červený bod musí být zaměřen na vozidlo po celou dobu měření. Jestliže se během měření záměrný bod dostane mimo měřené vozidlo, objeví se chybové hlášení a rychlost není změřena.*" Tento další obsah manuálu je totiž významný, pokud má být interpretován současně v kombinaci s těmi okolnostmi, které jsou zachyceny na fotografii obsažené v Oznámení podezření ze spáchání přestupku – dokumentace. Z ní je zřejmé, že červená část záměrného kříže označující „záměrný bod" na vozidle leží s tím, že současně byla naměřena konkrétní hodnota rychlosti vozidla obsluhou k tomu proškolenou. Z popisu důsledků nesprávného zaměření červeným bodem na měřené vozidlo, uvedených v uživatelském manuálu výrobcem rychloměru, je přitom evidentní, že pokud by záměrný bod na vozidle stěžovatele po celou dobu měření neležel, rychlost vozidla stěžovatele by změřena vůbec nebyla a namísto naměřené hodnoty rychlosti by se objevilo chybové hlášení. To se ovšem nestalo. Právě kombinace automatizované kontroly správnosti měření rychlosti (s následkem eventuálního „chybového hlášení" a nezměření rychlosti) a existence výsledku měření provedeného za pomoci kalibrovaného přístroje předepsaným způsobem osobou k tomu oprávněnou a proškolenou je zcela dostatečným důkazem o zjištění rychlosti vozidla stěžovatele. Tyto závěry jsou přitom zcela souladné s dosavadní judikaturou Nejvyššího správního soudu týkající se automatického vyhodnocování správnosti měření rychlosti, např. v rozsudcích ze dne 3. 3. 2016, č. j. 7 As 276/2015 - 38 a ze dne 16. 1. 2013, č. j. 3 As 82/2012 – 27, na něž v tomto směru přiléhavě odkázal i krajský soud, stejně jako např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2015, č. j. 2 As 202/2014 – 50, podle něhož „*za běžných okolností je krajně nepravděpodobné, že by rychlost při měření nebyla zjištěna správně, pokud sám přístroj měření provede a podá o něm příslušnou informaci*".

[32] Pokud tedy krajský soud v napadeném rozsudku s odkazem na přiléhavou judikaturu zdejšího soudu dospěl k závěru, že: „[*P*]*řestupkové jednání žalobce bylo jasně zdokumentováno, což vyplývá z pořízené zcela jasné fotodokumentace žalobcem řízeného vozidla*" a dále, že: „*v projednávané věci byla dostatečně prokázána vina žalobce*", považuje

Nejvyšší správní soud toto řešení právní otázky viny stěžovatele za správné a zákonné a mající oporu ve spise správního orgánu prvního stupně.

[33] K dílčí stěžovatelově kasační námitce, že jiné stanovisko ČMI, na které v napadeném rozsudku odkazuje krajský soud, není součástí spisu, a tedy se s ním stěžovatel nemohl seznámit, ani se k němu vyjádřit, uvádí Nejvyšší správní soud následující. Pozdější vyjádření ČMI ze dne 10. 5. 2016 provedl krajský soud jako důkaz při jednání konaném dne 30. 5. 2018 v nepřítomnosti stěžovatele a jeho zástupce (viz. č. listu 55 spisu krajského soudu), takže z jeho obsahu vycházet mohl. Nadto závěry, ke kterým krajský soud dospěl z obsahu pozdějšího vyjádření ČMI, jsou závěry, ke kterým lze dospět i bez jeho zohlednění, jelikož vyplývají z jiných důkazů obsažených ve spise správního orgánu prvního stupně, zejména pak při porovnání s obsahem uživatelského manuálu pro obsluhu silničního rychloměru, jenž byl užit ke změření rychlosti vozidla stěžovatele. Hodnocení krajského soudu, že vyjádření ČMI ze dne 27. 11. 2015 bylo stěžovatelem „*v podstatě předloženo pouze účelově, když se k dané věci nevztahuje*“, tedy zdejší soud považuje za hodnocení správné.

b. K zákonnosti měření rychlosti a dalším námitkám

[34] Stěžovatelova další kasační argumentace spočívá v jeho nesouhlasu s hodnocením krajského soudu ohledně jeho žalobních námitek týkajících se zákonnosti měření rychlosti vozidla stěžovatele coby námitek účelových. Podle stěžovatele je poněkud absurdní chtít po něm, aby prokázal, že místo nebylo policií určeno k provádění měření, případně že nebyla uzavřena veřejnoprávní smlouva mezi obcemi, jež by umožňovala Městské policii Sezemice provádět měření na území jiné obce. Správní orgán prvního stupně v tomto směru neprovedl dostatečné dokazování.

[35] Stěžovatel k těmto námitkám v kasační stížnosti blíže uvádí: „*(...) nepochybně by žalovaný příslušné listiny (veřejnoprávní smlouvu a stanovisko policie) doložil v průběhu soudního řízení, když z žaloby věděl, že právě tyto dvě skutečnosti žalobce zpochybňuje.*“ Zcela nesporně tu tedy stěžovatel deklaruje svou vědomost o prvotním uplatnění takovýchto námitek poprvé až v řízení o žalobě vedeném krajským soudem. Zpochybnění zákonnosti (resp. zákonných předpokladů) provedeného měření by jistě samo o sobě ještě nezakládalo pochybnosti o účelovosti takového zpochybňování, nebo o obrácení důkazního břemene v řízení o trestním obvinění. Nicméně nelze přehlédnout, že na tyto námitky nemohly správní orgány nijak reagovat jednoduše proto, že se o nich poprvé dověděly až ze žaloby stěžovatele, jak sám uvádí. Rovněž nelze přehlédnout, že jde o argumentaci, jejímuž uplatnění stěžovateli nic nebránilo ve fázi projednávání přestupku v nalézacím, resp. odvolacím správním řízení.

[36] K otázce možností vyhodnocení *ex post* podaných námitek obhajoby v řízeních o správním trestání jakožto námitek účelových se Nejvyšší správní soud již opakovaně vyjadřoval. Konstantní judikatura kasačního soudu zastává v obdobných věcech názor, že je obecně vhodné, aby stěžovatel neuchovával paletu námitek proti sankčnímu rozhodnutí správního orgánu na pozdější dobu, ale uplatnil je již v rámci správního řízení, nejpozději pak v rámci odvolacího řízení. Jinak se stěžovatel zbytečně připraví o posouzení námitek v obou instancích správního řízení. Navíc se může teprve *ex post* podaná obrana jevit dle

kontextu věci i jako účelová (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 4. 2015, č. j. 2 As 215/2014 - 43, ze dne 4. 12. 2013, č. j. 1 As 83/2013 - 60, ze dne 22. 1. 2009, č. j. 1 As 96/2008 - 115 atp.).

[37] Rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne ze dne 6. 12. 2016, č. j. 7 As 179/2016 – 37 či 4. 1. 2017, č. j. 7 As 273/2016 – 45, pak k této právní otázce přiléhavě dodávají (zvýraznění doplněno): „*Z další judikatury Nejvyššího správního soudu (srv. např. rozsudky ze dne 28. 5. 2015, č. j. 9 As 291/2014 - 39, ze dne 23. 4. 2015, č. j. 2 As 215/2014 - 43, ze dne 25. 1. 2012, č. j. 1 As 148/2011 - 52, ze dne 3. 2. 2010, č. j. 1 Afs 103/2009 - 232, ze dne 22. 5. 2009, č. j. 2 Afs 35/2009 - 91 atp.) pak vyplývá, že v každém případě je nutno nalézat rozumnou rovnováhu, zohledňující jednak zásadu plné jurisdikce rozhodování správního soudu na straně jedné, a zamezující zjevným obstrukcím ze strany daňového subjektu na straně druhé, který si jejich existence v konkrétním případě mohl být dobře vědom, nicméně rozhodne se je uplatnit až v žalobním řízení z důvodu jakési procesní taktiky. V souladu s všeobecně uznávanou právní zásadou vigilantibus iura scripta sunt, správní soudy zásadně nemohou napravovat procesní pasivitu účastníka řízení, který nebyl v průběhu správního řízení co do svých tvrzení a co do návrhů důkazů nijak aktivní a skutková tvrzení uplatnil poprvé teprve v řízení před správními soudy. Jakkoliv je správní soudnictví podrobeno principu plné jurisdikce, není jeho cílem nahrazovat řízení před správním orgánem, neboť soudní přezkum správních rozhodnutí nelze vnímat jako odvolací řízení v plné apelaci. V takovém případě by byla totiž popřena samotná koncepce správního soudnictví založená na následném přezkumu zákonnosti pravomocných správních rozhodnutí. Základním smyslem a účelem přezkumu správních rozhodnutí ve správním soudnictví je poskytnutí soudní ochrany v případech, kdy osoby, jež tvrdí, že byly na svých právech dotčeny, se svých práv nedomohly před správním orgánem, ač se o to aktivně pokusily.*“

[38] V právě projednávané věci uplatnil stěžovatel své námitky ohledně nedostatečně provedeného dokazování naplnění zákonných předpokladů pro měření rychlosti jeho vozidla až poté, co na ně nemohly správní orgány nijak reagovat, tedy až po pravomocném skončení správního řízení. Vůbec poprvé je uplatnil až v řízení o žalobě před krajským soudem, a to aniž by mu v dřívějším uplatnění těchto námitek cokoli bránilo, resp. aniž by se aktivně pokusil o uplatnění takových námitek ve správním řízení.

[39] Krajský soud v řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí dospěl ohledně těchto žalobních námitek k závěru, že „*V případě tohoto soudního řízení se však neprovádí žádná „inventura“ postupu při měření rychlosti, když břemeno tvrzení a břemeno důkazní leží na žalobci. Zástupce žalobce, jak je to soudu již známo z jiných soudních řízení, pouze v těchto případech blanketních odvolání v žalobě zpochybňuje zjištěný skutkový stav uváděním různých spekulativních pochybností (např. tvrzením o správném ustavení měřícího zařízení, o tom, zda měli policisté řádně nahuštěny pneumatiky vozidla, zda byl dodržen návod k měření atd.). V případě těchto námitek se jedná o účelovou procesní strategii, kdy žalobce až v žalobě předestře soudu různé své spekulativní hypotézy a domnívá se, že by soud měl všechny jím uváděné účelové pochybnosti vyvracet a prověřovat. Důkazní břemeno je v prvé řadě na žalobci, kdy je pouze na něm, aby svá tvrzení prokázal. Jakákoliv ničím nepodložená spekulativní námitka či hypotéza ze strany přestupce, neznamená, že by správní orgán či dokonce až soud měl aplikovat tuto zásadu tak, že by provedl rozsáhlé dokazování za účelem v podstatě vyvrácení takových*

spekulativních námitek a hypotéz, tj. že by každé takové tvrzení musel dokazovat správní orgán či soud, což by vedlo ke zcela absurdním situacím (srov. rozsudek NSS ze dne 2.5.2013, č. j. 3 As 9/2013-35).“ Tento závěr krajského soudu přitom v právě projednávaném případě odpovídá výše uvedeným kritériím pro možnost vyhodnocení žalobních námitek ohledně zákonnosti provedeného měření a takto získaných důkazů coby námitek účelových pouze z části a je třeba ho na tomto místě korigovat.

[40] Krajským soudem odkazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 5. 2013, č. j. 3 As 9/2013 - 35 se totiž ohledně „přesunu důkazního břemene“ nevyslovuje ve vztahu k prokazování naplnění zákonných předpokladů měření rychlosti jedoucích vozidel, nýbrž ve vztahu k otázce „dostatečně zjištěného skutkového stavu věci“. Nejvyšší správní soud tedy v tomto odkazovaném rozsudku dovodil důkazní břemeno na podporu svých tvrzení ve smyslu § 52 správního řádu právě u těch námitek, které již jednou dostatečně zjištěný skutkový stav účelově zpochybňují. Pokud byl však skutkový stav správním orgánem již dostatečně zjištěn, pak nedochází k jeho automatickému zpochybnění uplatněním takových tvrzení, která nejsou doprovázena unesením patřičného důkazního břemene na jejich podporu. V případě účelových námitek se tedy nejedná o paušální přesun důkazního břemene i ve vztahu k naplnění zákonných předpokladů měření rychlosti jedoucích vozidel, nýbrž o limity jinak platné vyšetřovací zásady ohledně zjišťování skutkového stavu na straně správních orgánů, resp. správních soudů.

[41] Pokud stěžovatel v kasační stížnosti poukazoval na nedostatečné prokázání naplnění zákonných předpokladů pro měření rychlosti vozidla, pak tyto námitky nemohou být vnímány jako námitky směřující vůči skutkovým zjištěním, a tedy jako účelové.

[42] Je přitom na správních orgánech, aby v dalším řízení zohlednily námitky uplatněné stěžovatelem nejen v dosavadním průběhu správního řízení, ale i v jednotlivých žalobních a kasačních bodech.

IV. Závěr a náklady řízení

[43] Ze shora uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost byla podána důvodně, a proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil napadený rozsudek krajského soudu. Jelikož již v řízení před krajským soudem byly dány předpoklady pro zrušení rozhodnutí žalovaného i rozhodnutí správního orgán prvního stupně (neboť v dalším řízení bude třeba upřesnit popis skutku ve smyslu právního názoru vysloveného Nejvyšším správním soudem výše), zrušil Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. obě správní rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm bude žalovaný podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán shora uvedeným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

[44] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Protože stěžovatel měl v řízení o kasační stížnosti i v řízení o žalobě úspěch, má právo na náhradu nákladů těchto řízení.

[45] V řízení o žalobě vznikly stěžovateli náklady řízení zaplacením soudního poplatku ve výši 3.000 Kč a odměny jeho zástupce. Odměna zástupce činí za dva úkony právní služby (převzetí věci - 3.100 Kč a podání žaloby - 3.100 Kč) celkem částku 6.200 Kč [§ 1 odst. 1, § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif")]. Náhrada hotových výdajů činí 2 x 300 Kč (§ 13 odst. 3 vyhlášky), tj. 600 Kč. Celkem tedy odměna a náhrada hotových výdajů činí za řízení o žalobě 6.800 Kč. Protože zástupce stěžovatele je plátcem daně z přidané hodnoty, jeho odměna se podle § 57 odst. 2 s. ř. s. zvyšuje o částku odpovídající této dani, která činí 21 % z částky 6.800 Kč (tj. bez soudního poplatku), tedy o 1.428 Kč. Jelikož má stěžovatel právo na náhradu těchto nákladů vůči žalovanému, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že je žalovaný povinen nahradit stěžovateli k rukám jeho advokáta náhradu nákladů řízení o žalobě ve výši 11.228 Kč.

[46] V řízení o kasační stížnosti vznikly stěžovateli náklady řízení zaplacením soudního poplatku ve výši 5.000 Kč a odměny jeho zástupce. Odměna zástupce činí za jeden úkon právní služby (podání kasační stížnosti) celkem částku 3.100 Kč [§ 1 odst. 1, § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky] a náhrada hotových výdajů činí 300 Kč (§ 13 odst. 3 vyhlášky). Celkem tedy odměna a náhrada hotových výdajů činí za řízení o kasační stížnosti 3.400 Kč. Ta se podle § 57 odst. 2 s. ř. s. zvyšuje o částku odpovídající této dani, která činí 21 % z částky 3.400 Kč (opět bez soudního poplatku), tj. 714 Kč. Jelikož má stěžovatel právo na náhradu těchto nákladů vůči žalovanému, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že je žalovaný povinen nahradit stěžovateli k rukám jeho advokáta náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 9.114 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. dubna 2019

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu